

TRAKEL BÜLTEN

Mart 2015 sayı 15

Uganda'nın Kelebekleri Büyülüyor

Merhaba;

Güney bölgelerimizde sezonun kendini iyiden iyiye göstermeye başladığı bu günlerde, yoğun iş yükü arasında bültenimizi yine çıkarmayı başardık.

Değerli üyelerimiz Halil Uysal, Melih İnanlı ve Özdemir Kavak bu ay yazılarıyla bültenimize destek verdiler. Bizim yazılarımız da eklenince bir sayıyı daha sizlere ulaştırmayı başardık.

Bildiğiniz gibi, kelebek alanında aylık hobi bülteni olarak tek örneğiz. Bunu gelecek yıllara taşımak için elimizden geleni sizlerin desteği ile yapmaya devam edeceğiz. Bu alanda bilgi sahibi olan tüm kelebek severlerin de paylaşımlarına açık olduğumuzu bir kez daha belirtmek isteriz.

Tanı kartlarımız ve dergimiz yakında (Trakus'da olduğu gibi) tablet ve cep telefonunda da açılabilen formatta sizlerin elinde olacak. Sahada daha çok işinize yarayacağını umuyoruz.

Sitemize gerek yönetim, gerekse haber, yazı vb. konularda destek vermek isteyen üyelerimiz için iletişim kanallarımızın açık olduğunu hatırlatıyor ve sizleri bu ayki bültenimizle baş başa bırakıyoruz.

TRAKEL

Uganda Notları

Prof. Dr. Mehmet Ali ÖKTEM

23 Ocak ile 7 Şubat 2015 tarihleri arasında hepsi birbirinden değerli ve maceraperest ekip arkadaşlarım olan Ahmet Karataş, Yunus Ayhan, Lütfi Öte, Hüseyin Meşe, Murat Bozdoğan ile İstanbul'da Atatürk Havaalanında buluştuk. Yaklaşık On saatlik bir süre uçakta kalarak Entebbe havaalanına vardık. Gidişte Türk Hava Yolları Uganda'ya Ruanda'da iki saatlik bir moladan sonra gidiyor. Bu arada yolcu indi bindi yapılıyor. Dolmuş gibi ama ben çok takdir ettim doğrusu. Çok verimli bir sistem olduğunu düşünüyorum. Entebbe Havaalanında yerel rehberimiz İbrahim Senfuma ile buluştuktan sonra 15 gün boyunca 7 kişilik ekip olarak birlikte neşeli, stresli, yorucu, bol tozlu, terli zaman zaman aç, susuz ve benim açımdan muhteşem bir yaban hayatı gezisi ve gözlemi gerçekleştirdik. On beş gün boyunca nelerle karşılaşmadık ki? Yol kenarından 3-5 metre uzaklıkta takılan aslanı, gece bungalovumuza giderken birkaç metre ötemizde beslenen 2-3 tonluk dev bir su aygırını, çadırın önünde gecenin karanlığında ayağımıza takılan bir yaban domuzunu, arazide aracımızın içinden birkaç saniye içinde yiyecek torbamızı çalan koca babunu asla unutamayacağım.

Habitatlar ise başlı başına çok etkileyici bir çeşitlilik sunuyordu. Yaklaşık 40-50 metrelik dev ağaçların bulunduğu, derinliklerine girdiğinizde gökyüzünü göremediğiniz yağmur ormanları bana göre en etkileyici yerlerden biriydi. Afrika'nın en büyük gölü olan Victoria gölünün de içinde bulunduğu 6-7 göl, ülkenin önemli göllerinden Edward ve George gölleri arasında 32 km uzunluğundaki Kazinga kanalı çok ilginç ve zengin doğal habitatlardı. Kuraklık ve sıcaklığın da etkisiyle sık sık yangınlar çıkan uçsuz bucaksız savanlar ise bambaşka türleri ile Uganda'nın biyolojik çeşitliliğine katkı veriyordu. Afrika'nın Klimanjaro'dan sonra en yüksek noktasına sahip (Stanley zirvesi-5109m) sıra dağı olan Rwenzori dağları, Nil nehrinin iki büyük çıkış noktasından

daha büyüğü ve en büyük doğal şelalelerden biri olan Murchison şelaleleri hayatım boyunca unutamayacağım etkileyici doğal harikalardı.

Bu habitatlarda büyük bir biyolojik çeşitlilik vardı. Bitkilerden böceklerle, memelilerden kuşlara kadar çok farklı türde canlılar gözledik ve fotoğrafladık bu süreçte. En az 398 kuş, 8 primat, 10 antilop yanı sıra Afrika'nın beş büyük memelisinden 4'ünü (Aslan, Su aygırı, Zürafa, Fil) ve ayrıca 7 sürüngen türünü doğal yaşamlarında gözledik ve kaydettik.

Bunların dışında 100 kadar farklı kelebek türü gözledim. Bunların pek çoğunun fotoğraflarını alamadan kaçırdım maalesef. İçlerinde çok gösterişli ve güzel türler de vardı. Kelebekler bakımından da çok zengindi Uganda. Gerek tür çeşitliliği gerekse türlerin canlı renkleri ile çok dikkat çekiciydi oradaki kelebekler. Özellikle yağmur ormanlarının derinliklerinde çok gösterişli ve değişik türler vardı.

Elbette her canlı güzeldir ama bunların fiyatı bizimkilere göre çok daha fazlaydı kanımca. Genel olarak orman kelebeklerinin renkleri çok canlı ve bizdeki kelebeklere göre çok daha iriler. Küçük türler de var ancak iri olanları gerçekten çok büyük.

Bizdeki çift kuyruklu paşanın en iri boylarından yarım kat daha büyük kelebek türlerinin sayısı hiç de az değildi yağmur ormanlarında. Bu ormanlarda kelebek çekmenin zorluğu ise tartışılmaz. Zaten ışık sorunu ormanın sık bölgelerinde had safhada bir de ekvator bölgesinin dik ışığı eklenince kelebek pozlamak gündüz saatlerinde oldukça zorlu bir hal alıyordu. Ben sabah erken ya da akşam geç saatte çekeyim deme lüksünüzde yok. Çünkü yanımdaki diğer arkadaşlar genellikle kuş odaklılar ve ayrıca gittiğimiz yerlere gün doğmadan girmenin güvenlik riski var. Güvenlik riski derken yaban hayatıyla ilgili riskler bunlar. Yağmur ormanlarına girerken yanıma ormandaki yabani hayvan

saldırılarına karşı her zaman bir ya da adet silahlı korucu (ranger) bulunuyordu. Özellikle orman fili adı verilen Afrika fillerinin bir alt türü olan fillerin zaman zaman tehlike yaratabildiklerinden bahsetmişti bir tanesi. Bu nedenle gün doğduktan

sonra girdik yağmur ormanlarına.

Uganda'da beni en çok etkileyen gözlemlerimden biri ise dünyanın en fakir ülkelerinden biri olmasına rağmen insanların cana yakın ve sevecen tavırları oldu. Ülkemizle ister istemez karşılaşıyorsunuz. Bizden çok daha yoksul insanların yaşadığı alt yapısı çok daha bozuk bir ülke. Buna karşın insanların davranışları çok daha sevecen. İçten ve sıcak selamlarını almadan geçtiğiniz Ugandalı yok gibi. Halkın büyük çoğunluğunun üzerinde çok eski ve hırpani kıyafetler var, ayaklar ise çoğunlukla çıplak. Bu sosyoekonomik duruma karşın 15 gün boyunca gezdiğim arazilerde hiç abartmadan söylüyorum bir tek çöp, atık, plastik ya da cam şişe, kutu ya da poşet göremedim. Göremedim diyorum çünkü özellikle baktım arazilerde acaba bir tane rastlar mıyım diye? Doğalarına çok saygı gösteriyor ve kirlilikten koruyorlar. Bu konuda ülkemizden ve insanımızdan çok daha medeni olduklarını söyleyebilirim. Sevgilerimle.

Mikael Ali Othman, Khartoum, Uganda, 26.01.2015
Common Wall Fly (*Phaenochorax aethiops*)

Kelebeklerde Hibernasyon

Özdemir KAVAK

Havaların soğumaya başlamasıyla birçok canlı görünürden kaybolur, besin kaynaklarındaki azlık sebebiyle metabolizma hızlarını düşürüp havaların yeniden ısınmasını beklerler. Canlıların bu davranışı hibernasyon(kış uykusu) olarak adlandırılmaktadır. Kelebeklerin büyük bir kısmı kışı yumurta, tırtıl, pupa olarak atlatsa da bazı türlerde yetişkin bireyler kış uykusuna yatarak kışın olumsuz şartlarında hayatta kalmaya çalışır. Orakkanatlar, Tavus Kelebeği, Sarı Bantlı Kadife, Atalanta ve Karaağaç Nimfalisi kış uykusuna yatan kelebeklerden birkaçıdır.

Yetişkin kelebeklerin kış uykusuna yatmasının iki ana sebebi vardır. Bunlardan biri kış aylarında kelebeklerin konak ve besin bitkilerinin de uykuya geçmiş olmasıdır. Kelebeklerin soğukkanlı canlılar olması, dolayısıyla yaşadıkları ortamın sıcaklığının uçmak için gerekli sıcaklığın altında olması onları kış uykusuna yatmaya zorlayan bir diğer sebeptir.

Kış uykusuna yatan kelebeklerde kamuflaj büyük öneme sahiptir; zira avcılarında uçarak kaçma gibi bir seçenekleri yoktur. Her tür hibernasyona geçmek için kendi renklerine uygun bir yer seçer. Orakkanatlar yeşil yaprakları tercih ederken yırtık-pırtık kelebeği ağaçların alçaklarda bulunan dallarını seçer. Bunların dışında ağaç gövdelerindeki ve kayalardaki çatlaklar ve mağaralar da kelebeklerin öncelikli hibernasyon yerleridir.

Yeşil yapraklar arasında kusursuz kamuflajı ile bir Kleopatra

İbrahim Kavuş

Kelebekler kışı geçirecekleri bu noktaları seçerken bazı kriterleri göz önünde bulundururlar. Seçilen bu noktalar rüzgar almayan soğuk ve kuru yerler olmalıdır. Kelebeğin ıslanması veya nemli yerlerde kış uykusuna yatması kelebeğin mantar enfeksiyonu sonucu ölmesine neden olabilir. Seçilen noktanın yeterince soğuk olması da büyük önem taşımaktadır. Kışın güneşli günlerinde bazı kelebekler kış uykularına kısa bir ara verirler. Bu kelebeklerin hayatta kalabilmeleri için sıcaklık yeniden kritik değerlere düşmeden tekrar korunaklı, kuru ve soğuk bir ortamda hibernasyona geçmeleri gerekmektedir.

Yırtık Pırtık kelebeği üzerinde en fazla araştırma yapılan kış uykusuna yatan kelebeklerden biridir. Bu tür farklı dönemlerde farklı renklerde bireyler oluşturmaktadır. Açık renkteki nesle *hutchinsoni* formu denilmektedir. Bu isim, açık renkli bireylerin kış uykusuna yatmadan yeni nesli oluşturduğunu keşfeden böcekbilimci Emma Hutchinson'dan(1820-1906) gelmektedir.

Kanat üstü renk tonları birbirinden farklı olan yırtık-pırtık türünde *hutchinsoni* formu olarak bilinen ilk neslin renkleri parlak turuncudur. Hutchinson nesli kış uykusundan uyanıp Mart-Nisan aylarında uçan yani kışı atlatan neslin çiftleşmesi sonucu oluşmaktadır. Bu kelebekler Haziran-Temmuz ayları arasında uçmaya başlarlar. Birinci nesil kelebekler ikinci nesle hayat verirler ve kış uykusuna yatmazlar. İkinci nesilde dünyaya gelen kelebekler Ağustos-Eylül ayları arasında uçar. Ortam şartları uygun olduğunda ikinci nesil de derhal üremeye geçecek olan açık renkli bireylerden oluşacaktır. Besin kaynaklarında sıkıntı var ise ikinci nesil kış uykusuna yatacak şekilde(koyu renkli kış formu) pupadan çıkar. Son nesil sonbaharla birlikte kış uykusuna yatıp yeni baharı karşılar. Bu neslin renkleri ilk nesle göre daha koyudur.

Hutchinson formunda bireyler

Hakan Yıldırım, Haziran – Alper Tükel, Haziran

Kış formları: hibernasyondan uyanan(solda), kış uykusuna hazırlanan (sağda)

Halil Uysal, Mayıs - Kerim Tezel, Ağustos

Yırtık Pırtık nesilleri arasında görülen bu renk farklılığının sebebinin *hutchinsoni* formunun yaz habitatında; koyu renkli kış formunun ise kış habitatında daha iyi kamufle olduğu düşünülmüş fakat yapılan deneylerde kış formunun yaz habitatında da *hutchinsoni* formuna göre daha iyi kamufle olduğu, avcılarının gözünden kaçtığı görülmüştür[1]. Peki *hutchinson* formunun renginin açık olmasının sebebi nedir?

Pieridae ailesinde mevsimsel çok çeşitlilik ile açık renkli bireylerin aşırı sıcaklara karşı bir adaptasyon olduğu düşünülse de Yırtık Pırtık türünde aşırı sıcakların problem olmadığı; renk farklılığı üzerinde etkisinin olmadığı düşünülmektedir.

Kış formundaki kelebeklerin amacı kışı atlatmak iken *hutchinsoni* formundaki kelebeklerin amacı yeni nesli oluşturmaktır. Kış formundaki kelebekler kışı atlatmak için daha fazla enerjiye ihtiyaç duyarlar, *hutchinsoni* formu ise tüm enerjisini üremeye harcayacağı için gerekli enerjiyi bünyesinde depolayamaz. Koyu renkli renk pigmentlerinin sentezi karmaşık olduğu ve daha fazla enerji gerektirdiği için *hutchinsoni* formu koyu renkli pigment sentezlemeyerek buradan kazandığı enerjiyi üremek için

kullanır[1]. Bu türle ilgili akla gelen bir diğer soru da bu farklılığın nasıl ortaya çıktığıdır.

Hutchinson'ın çalışmaları tırtılların iki faktörden etkilendiğini göstermektedir. Bu etkenler tırtılların maruz kaldıkları gün ışığının uzunluğu ve günlerin kısalıp uzamasıdır. İngiltere'de yapılan bir çalışmada gelişmekte olan tırtıllar 12 saat gün ışığına maruz kaldığında tüm kelebeklerin koyu formda olduğu, 18-20 saat gün ışığına bırakıldığında ise bireylerin %90 oranında *hutchinsoni* formunda olduğu görülmüştür[2].

Soğukların erişkin kelebeklerin beslenme ve uçuş gibi faaliyetlerini sektireceği gibi aşırı sıcaklar da kelebeklere zarar verebilir. Sarı Bantlı Kadife ve Karaağaç Nimfali gibi bazı türler aşırı sıcaklarda gözden kaybolur ve uykuya geçer, bu olaya *aestivation* veya *yaz hibernasyonu* denir[3,4]. Yaz hibernasyonunda da kış uykusundaki gibi amaç olumsuz koşullar ortadan kalkana kadar enerjiyi korumak için metabolizma hızını azaltmaktır. Bu türlerde bireyler yaz hibernasyonun ardından uyanmadan kış uykusuna geçebilir.

Referanslar

- [1] C. Wiklund & B. S. Tullberg, *Seasonal polyphenism and leaf mimicry in the comma butterfly*, Animal Behaviour, 2004, 68, p. 621-627
- [2] D. Jackson, The Comma, No. 64, Spring 2006, p. 9 <http://westmidlands-butterflies.org.uk/newsletters/bnl64.pdf>
- [3] <http://www.eurobutterflies.com/sp/polychloros.php>
- [4] http://en.wikipedia.org/wiki/Nymphalis_antiope

RÜYALAR DA OLMASA

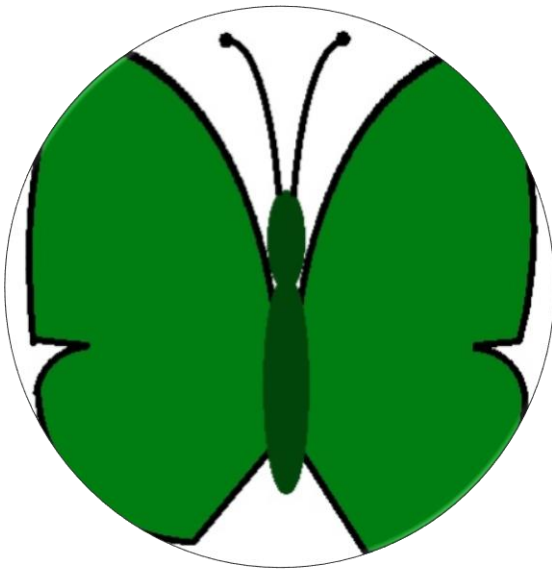
Halil UYSAL

Kelebek hobisiyle ilgilenmeye başladıktan sonra, sezon arası soğuk kış gecelerinde, aralıklı da olsa bir ritim halinde kelebek rüyaları görmeye başladım, dizi film tadında. ☺ Gidemediğim Muğla'yı bir çeşit ayağıma getirme ya da arazi açılığını giderme operasyonu.☺

Rüyalar hakkında birçok teori geliştirilmiştir muhakkak; ama özlem ile bir alakası olduğu çok net! Sezonda hiç kelebek rüyası görmeyip, kış gecelerimi, dünyada eşi benzeri olmayan envai çeşit kelebekle süslüyorsam buna başka nasıl bir izah getirebiliriz ki!

Rüyaların % 90 civarı çok kısa zamanda unutuluyormuş, Google'ı geçenlerde şöyle bir karıştırdığımda okumuştum. Benim kelekler de öyle. ☺ Dünyada benden başka hiç kimsenin bilmediği türler zamanla uçup gitti elbet belleğimden. Şimdi onları sıcaklığına bir yerlere çizmediğime hayıflanıyorum.☺ Kim bilir belki bir kitap bile bastırabilirdim.☺ Ama aklıma kazınanları da var elbet, aykırı örnekler hepsi! Rüya da gördüklerimiz kısa zamanda belki unutuluyor; ama bu iki örnek iyice aklıma kazındı. Onları Windows Paint programında, bu işleri hiç beceremesem de kabaca çizmeye çalıştım.☺ Bir fikir verecektir en azından!

Birinci örnek: Kanat üstü rengiyle adeta kurbağayı andıran bir şey. ☺ Üstünde hiçbir desen barındırmayan mermer düzlüğünde bir kanat üstü. Şöyle Cengaver ebatlarında, heybetli bir kerata! Zümrüt falan hiç aşık atamaz yani kendisiyle.☺ Kanat altı da üstü ile kıyaslandığında evlere şenlik.☺ Zemin, zıp zıp perilerinin kahverengimsi tonlarında ve üzerinde de siyaha yakın, daha koyu kahve tonlarında baklavamsı desenler var.

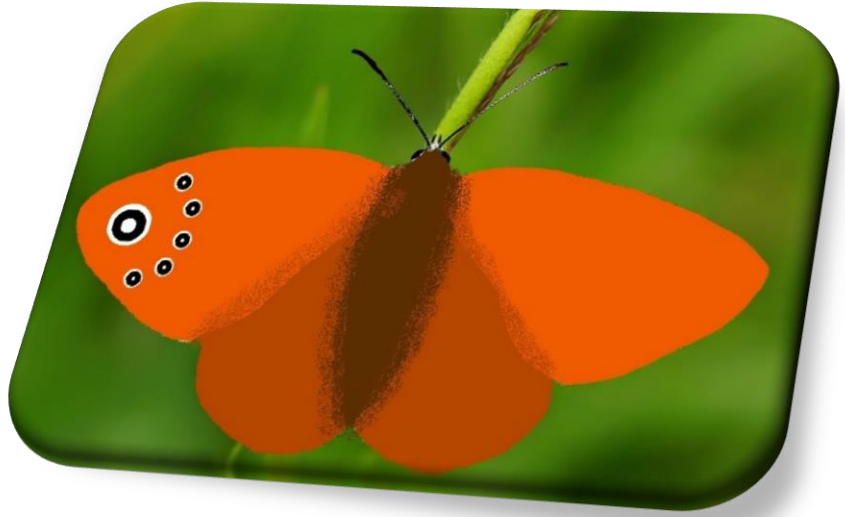

İkinci örnek: Gerçekten bu çok güzel bir kelebek! Her iki kanat üstünde simetri kaygısı gütmeyen özel bir tür; fakat kanat altı kaydı vermedi kerata. Sadece kanat üstü ile yetineceğiz artık. Kanat altı kaydını bir dahaki karşılaşmaya saklıyorum.☺

Bu tür de kanat üstünden renk tonu olarak yine zıpzip perilerini andırıyordu; ama sol ön kanat apeks bölgesindeki desenler hiç aklımdan çıkmıyor. Herhalde simetri olmama özelliği ile iz bıraktı.

Bu kısa yazıyı yazmayı bir türlü beceremedim.☺

Konu rüyada gördüğüm kelebekler olunca neredeyse her cümlemin sonuna bir gülücük ikonu koyma ihtiyacı duyuyorum ama işin tadını da kaçırmak istemiyorum.☺

“Böyleyken böyle ”diyeyim ve bu kısa yazıyı nihayetlendireyim.

Muğla’yı kenarda tutarsak ☺ sezon kapıya dayandı artık, eli kulağında. Rüyaları bırakıp güzellerimizin gerçeğiyle yine köşe kapmaca oynamaya başlayacağız. Hepimize; keyifli, güzel kayıtların alındığı, değerli gözlemlerin yapıldığı, kazasız belasız bir sezon diliyorum. Ve söz veriyorum bundan sonra rüya kelebeklerimi sıcaklığına bir kağıda çizeceğim.☺

Eminim hepimiz bu türden rüyalar görüyoruzdur. Sizler de kelebekleri unutup gitmeden bir kağıda çizin, biriktirelim. Kim bilir belki Trakel’de “Rüya Kelebekleri” adı altında bir bölüm bile açtırtacak kıvama getirebiliriz işi.☺

Tüm Dostlara selam ve sevgilerimle,

BİR SERGİ SÜRECİ

Melih İNANLI

Geçtiğimiz 2014 Aralık ayı ortalarında, Antalya’da bulunan ve uzun süredir görüşemediğim bir arkadaşım ile “öylesine” yaptığımız bir telefon görüşmesiyle, Antalya Güzel Sanatlar Galerisi’nde açtığım kişisel sergimin temelleri atılmış oldu!.. Telefon görüşmemizin satır arasında, arkadaşım: “*Melih ağabey, sohbetini ve fotoğraflarını özledim*” dedi. Tam o anda da bilgisayarım da fotoğraf arşivimi karıştırıyordum. Ben de

öylesine “*Antalya’da bir sergi salonu ayarlamadın ki fotoğraflarımı görebilesin!*” dedim. Arkadaşım anında; “*Ciddi misin?.. Hemen yarından tezi yok bu işe el atıyorum*” diyerek telefonda vedalaştık. Telefon konuşmalarımızı, öylesine şaka yollu yaptığımızı düşünmüştüm. Aradan birkaç gün geçtikten sonra, arkadaşım yeniden beni arayarak, ivedilikle Antalya Valiliği’ne sergi başvuru dilekçesi hazırlamamı istedi. Valilik tarafından, Antalya Güzel Sanatlar Galerisi’nde ocak ayında sergiyi açabileceğim bilgisi tarafıma iletildi. Bunun üzerine hemen hazırlıklara başladım. Önümde 20 - 25 günden az bir süre vardı. Fotoğrafların basılması ve hazırlanması aşamasından sonra 16 Ocak 2015 Cuma günü saat 17.30 da söz konusu salonda kişisel sergim hazır hale getirildi. Antalya’daki dostlarımın organize ettikleri bir keman ve gitar dinletisi eşliğinde, o hafta Antalya’da yaşanan tüm olumsuz hava muhalefetine rağmen sıcak bir ortamda 50-60 kişilik bir izleyici katılımı ile açılış gerçekleştirildi.

Melih İNANLI
İzmir - 2008

Melih İNANLI
Osmaniye - 2014

Sergiye; İzmir, Manisa, Aydın, Denizli Antalya, Ankara, Mersin, Hatay, Osmaniye, Erzurum, Kars, Rize, Şanlıurfa illerinden görüntülediğim 45 kelebek türüne ait toplam 47 fotoğraf baskısı hazırlandı.

Sergi açılışı sırasında gelen ziyaretçilerden bazıları fotoğraflara bakarken, bir kısmı da şaşkınlıklarını gizleyemiyorlardı. Bu kadar değişik türde kelebek olabileceğini düşünmediklerini ifade ediyorlardı. Kaldı ki, ülkemizde 410 civarında kelebek türünün yaşadığını söylediğimde şaşkınlıkları bir kat daha artıyordu. Tabii en çok sorulan soru; *“Gerçekten kelebekler 1 gün mü yaşar? Nasıl çektiniz bu fotoğrafları?”* ve *“Kelebeklere ne kadar yaklaşılabiliyorsunuz?”* şeklindeki sorulardı. Kısım de olsa teknik bilgileri öğrenen izleyiciler, bir kez daha sergiyi dolaşarak farklı gözlerle fotoğrafları izlemek durumunda kalıyorlardı.

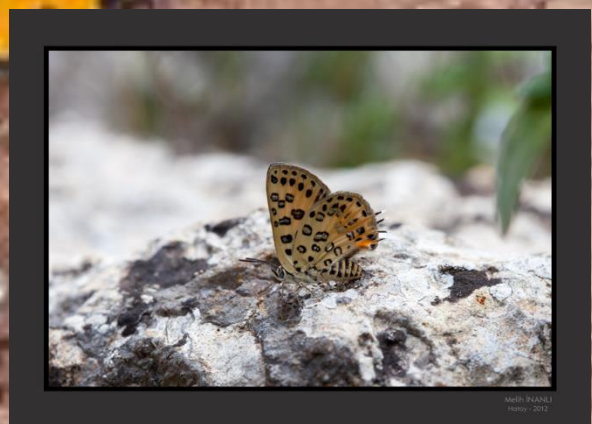
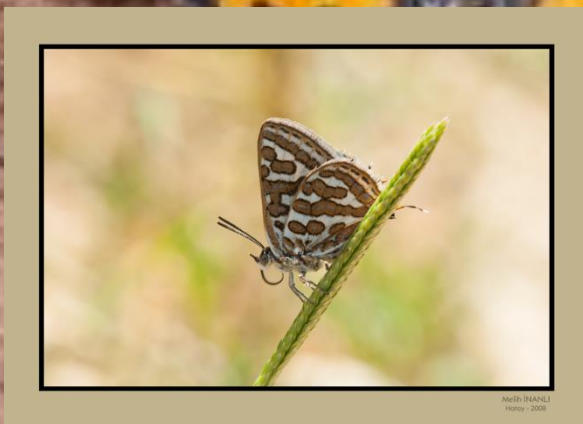
Şahsımı en çok mutlu eden olay ise; ortaokul ve lise öğrencilerinin de sergiyi gezmeleri ve sergi defterine anlamlı ve şahsımı onurlandıracak duygu ve düşüncelerini yazmalarıydı. Ayrıca fotoğraf eğitimi almış ama kendisine henüz bir rota çizememiş bazı fotoğraf tutkunu ziyaretçilerin *“Bize ne çekeceğimiz konusunda rehber oldunuz, hedefimiz doğa fotoğrafı çekmek artık!”* demeleri idi. Bir fotoğraf tutkunu ziyaretçinin ise: *“Bundan sonra kelebek fotoğrafı çekmeye başlayacağım”* demesi de oldukça anlamlıydı.

15 gün süreyle açık kalan sergiyi, günde ortalama 10-15 ziyaretçinin gezdiği bilgisini aldım. Sergiyi bizzat toplamak için gittiğim 30 Ocak’ da bile 20-25 kişinin sergiyi izlemesine tanıklık ettim.

Arkadaşlarım ve sergide tanıştığım dostlarım benden ısrarla bir kelebek sergisi daha beklediklerini ifade ettiler. Şimdiki serginin oluşmasına vesile olan arkadaşım, ne yazık ki iş değişikliği nedeniyle açılışa 1 hafta kala başka bir ile gitmek durumunda kaldığından, kendisiyle de görüşmemiştik. Ama gönüllü sergide kalan arkadaşım telefonla arayarak, bu kez de Sakarya’ya davet etmeyi ihmal etmedi.

Antalya’dan çok güzel anılar ve yeni dostluklarla döndüm. Antalya Musiki derneklerinden, Doğa gruplarından ve Antalya Fotoğraf derneğinden dostlar edindim.

Sergi açılışında bizzat bulunan, ya da daha sonraki günlerde gelerek gezen, manevi destek veren tüm arkadaşlarıma, doğa ve fotoğraf dostlarına en içten dileklerle teşekkür ediyorum.

HEDEF TÜRLER 8

Büyük Benekli Sevbeni (*Satyrion hyrcanum*)

Hakan YILDIRIM

Dağılım haritaları Kuzeydoğu Anadolu da geniş bir alanda dağılımı gösteriyor gibi görünse de, türümüz çok yerel dağılımı ile oldukça nadir türler arasında yer almaktadır. Tür, dört ilde dokuz alanda kaydedilmiştir.

DTDT kayıtları:

Artvin; Kılıçkaya 1000 m. Temmuz 93 , Yusufeli nin 10 km Güneybatısı 900m. Temmuz 92
Kars ; Aras vadisi Kağızman'ın 30 km Güneybatısı 1350m. Temmuz 89 ,Kötek in 10 km kuzeybatısı 1500m. Temmuz 80 , Akçay ın 2km-10km Güneydoğusu 1500-1700m. Temmuz 76-77-78-92-93

Bayburt; Bayburt un 30 km Kuzeybatısı 1750m. Temmuz 1988

Iğdır; Kazıkoparan 1901 , Kulp 1901

Kelebeğimizin habitatı ; 900m - 2000 m arası kurak, çalılık yamaçlar , taşlık araziler olup, *Crataegus* ve *Prunus* çalıları çevresinde bulunabilir. Uçuş zamanı : Temmuz ortası - Ağustos ortası ,

Konak bitkisi ; *Atraphaxis billardieri*

<http://www.turkiyebitkileri.com/index.php?dil=en&id=2&familya=57&cins=631&tur=3900#page>
http://eol.org/data_objects/32071216

Ayrıca *Atraphaxis spinosa*

<http://www.turkiyebitkileri.com/index.php?dil=en&id=2&familya=57&cins=631&tur=2140#page>

/www.lepiforum.de/webbbs/images/forum_2/pic58755.jpg

Büyük Benekli Sevbeni

Küçük Benekli Sevbeni

Türün benzerlik gösterdiği tür Küçük Benekli Sevbeni olup ayrımında özellikle ön kanat altında mavi okla gösterilen beneğe dikkat etmek gerekir. Bu benek diskal benekle aynı hizadadır .

Ayrıca ön kanat altı kenar benekleri iyice kıvrılarak bazala doğru uzanır. (Turuncu halka)

Kaynaklar: Türkiyedeki Kelebeklerin Kırmızı Kitabı - Evrim Karaçetin , Hilary J. Welch

Butterflies of Europe & the Mediterranean Area - Vadim V. Tshikolovets

Die Tagfalter Der Türkei - G. Hesselbarth

GEÇEN AYIN ÖNEMLİ KAYITLARI

Araştırma: Adem YAĞIZ

Şubat ayında FotoGaleri'ye yüklenen fotoğraf sayısı: **376**

Şubat ayında FotoGaleri'ye yüklenen HD fotoğraf sayısı: **12**

1- Hakan YILDIRIM (benimpencerem)

Balkan Esmegözü (Plebejus sephirus)/(4.kare)

<http://www.trakel.org/kelebekler/?fsx=2fsdl15@d&idx=34203#.VPIGtvmsUYk>

2- Seyfi KARAMAN (KOMSIS)

Sözen'in Yalancibakırı (Neolycaena soezen)/(5.kare)

http://www.trakel.org/kelebekler/?fsx=2fsdl15@d&idx=34220#.VPIGq_msUYk

3- Özlem YILDIZ (ozlm)

Sardunya Zebrası (Cacyreus marshalli)/(10.kare)<http://www.trakel.org/kelebekler/?fsx=2fsdl15@d&idx=34351#.VPIGefmsUYk>

4- Onat BAŞBAY (onat)

Sözen'in Yalancıbakırı (Neolycaena soezen)/(6.kare)http://www.trakel.org/kelebekler/?fsx=2fsdl15@d&idx=34530#.VPIGL_msUYk

■ Dağ Ateşi / MALATYA - Ali BALI

■ Kaya Esmeri / KAHRAMANMARAŞ - Adem YAĞIZ

■ Karagözmavisi / İZMİR - Kerim TEZEL

■ Sardunya Zebrası / MUĞLA - Özlem YILDIZ

■ Sarı Bantlı Zıpızp / DENİZLİ - Halil İbrahim SARI

Not 1: - Fotoğrafların sol alt köşelerinde bulunan kare butonlara tıklayarak orijinal görünümüne (linkine) ulaşabilirsiniz.

Not 2: - Buradaki fotoğraflar sistem tarafından otomatik olarak seçilmektedir.
- Fotoğraflar düzenlenirken herhangi bir üstünlük sırası güdülmemiştir.
- Grafiksel düzenlemeler sırasında armonik ve orantısal kriterler baz alınmıştır.

BÜLTENİN YAPIMINDA EMEĞİ GEÇENLER**YAYIN KURULU**

Adem YAĞIZ
Ali BALİ
Aykut BAL
Hakan YILDIRIM
Kenan TALAS
Kerim TEZEL
Mehmet Ali ÖKTEM
Onat BAŞBAY

Yayın Yönetimi

Ali BALİ
Hakan YILDIRIM
Mehmet Ali ÖKTEM

Bültene Yazı Gönderenler**ve Araştırma Ekibi**

Adem YAĞIZ
Ali BALİ
Aykut BAL
Hakan YILDIRIM
Halil UYSAL
Kenan TALAS
Kerim TEZEL
Mehmet Ali ÖKTEM
Melih İNANLI
Onat BAŞBAY
Özdemir KAVAK

Redaksiyon

Ali BALİ
Hakan YILDIRIM
Mehmet Ali ÖKTEM

KAPAK TASARIMINDA KULLANILAN FOTOĞRAFLAR

Nusaybin Güzeli (*Papilio demodocus*) / Mehmet Ali ÖKTEM / Uganda
Actinote acerata / Mehmet Ali ÖKTEM / Uganda
Antanartia schaeneia / Mehmet Ali ÖKTEM / Uganda
Charaxes imperialis / Mehmet Ali ÖKTEM / Uganda
Junonia hierta / Mehmet Ali ÖKTEM / Uganda
Junonia oenone / Mehmet Ali ÖKTEM / Uganda
Tanımsız 1 / Mehmet Ali ÖKTEM / Uganda
Tanımsız 2 / Mehmet Ali ÖKTEM / Uganda
Gün batımı fonu / Ali BALİ / Mersin

Grafik-Tasarım

Ali BALİ